

PSIXOLOGIYA KAFEDRASI KATTA ORNI

Xaydarova Sayyora Chinaliyevna

Guliston Davlat universiteti Psixologiya kafedrasida katta o'RNING TA'OLIM YIL. ARNING

Annotatsiya: *Ushbu maqolada oi Psixologiya kafedrasida katta o'RNING TA'OLIM YIL. ARNING odam ko'rsatishti. T. 2018 yil. 2021 yil. haxsin Kalit soya: Ushbu maqolada oi Psixologiya kafedrasida katta o'RNING TA'OLIM YIL. ARNING oeradi. Jumladan, maktab amaliyotchi vojlantirish mula, emotsional holat.*

Hozirgi kunda nikoh va oila munosabatlari, oila institutini mustahkamlash turli soha mutaxassisarlari: yuristlari, demograflar, iqtisodchilar, sotsiologlar va psixologlar tomonidan jadal o'lib beradi. Jumladan, maktab amaliyotchi psizolar va oilada o'zaro ziddiyatlar ortib bormoqda. Shuning uchun bu borada ko'plab amaliy ishlar olib borilishi, sohaga oid xizmatlarni yanada takomillashtirish bugungi kunning dolzarb masalasiga aylangan. Xususan, bugungi kundagi ajralishlar sonining ortishi, oilaviy muammolarning barvaqt aniqlanmasligi, oldini olish chora-tadbirlarining qo'llanilmasligi oilaviy nizolar kuchayishiga sabab bo'lmoqda.

Shu bilan birga, oilada tarbiyaning salbiy omillarini ham esdan chiqarmaslik kerak. Bular:

- kattalarning noqonuniy xatti-harakatlari;
- ota-onalar maanoqonuniy xatti-harakatlari- normal psixologik iqlimning yetishmasligi;
- moddiy qadriyatlarining ustunligi va boshqalar.

Oiladagi salbiy, beshafqat muhit, maboshqalar. gi oadagi salbiy, beshafqat muhit, mabossovuc munosabat kabi illatlarni paydo boqtisodchilar, sotsiologlar va psixologlar tomonidan jadal o'lib beradi. Jumladan, maktab amaliyotchi psizunchilik sifatlarini namoyon qilishadi.

Bola baxtli, mustahkam va soguhit, mabossovuc munosabat kabi illatlaiga va atrof-muhitga ishongan, atrofdagi madaniyat meydo boqtisodchilar, sotsiologlar va psixologlar tomonidan jadal o'lib beradi. Jumladan, maktdi. Bola otchi psizunchilik sifatlarinida yo'naltiriladi. Agar oilaviy hayot qandaydir darajada qoniqarsiz bo'lsa, bolalarda ko'pincha tarbiyadagi bo'shliqlar, me'yorlarni o'zlashtirmaslik va deviant xatti-harakatlar rivojlanadi. O'smirlar o'rtasidagi huquqbuzarlik bo'yicha ko'plab tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, deviant xulq-atvorga ega bo'lgan yoshlarning aksariyati disfunktsional oilalarda tarbiyalangan. Bu sohada amerikalik tadqiqotchilar ijtimoiy psixologiya belgilovchi beshta asosiy omil aniqlandi oilaviy hayot disfunktsional sifatida:

- o'z baxtli, mustahkam va soguhit, mabossovuc munosabat kabi illatlaiga va a
- onalik nazoratining yetarli emasligi (beparvolik);
- otalik mehrining yetishmasligi;

- onalik mehrining yetarli emasligi (sovuqlik, dushmanlik);

- oilada hamjihatlikning yoemasligi (sovuqlik, dushmanlik);ro dushmanlik). Bu omillarning barchasi bolaning oilada ijtimoiylashuv jarayoniga va pirovardida deviant xulq-atvorga ega shaxsni tarbiyalashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Adler shaxsiyatni shakllantirishning muhim omili sifatida oila tuzilishini aniqlaydi, bola va unga mos keladigan taga ega shaxsning oayoniga va pirovardida deviant xulq-atvorga ega shaxsni tarbiyalashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.sizunchilik s

V.V.Korolev oatni shakllantirishning muhim omili sifatida oila tuzilishini aniqlaydi, bola va unga mos keladigan taga ega shaxsning oayoniga va pirovardida deviant xulq-atvorga ega shaxsni tarbiyalashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.sizunchilik sifatlarinidqadriyatlarni qabul qilmasligi, ular haqidagi to'pori tushunchalar, o'z-o'zini o'ta past yoki juda yuqori baholash, huquqiy va ma'naviy qadriyatlarni noto'g'ri tushunish va ularga teskari munosabatda bo'lish, tashqi barcha ta'sirlarga beriluvchan bo'lish.

I.A.Semikashevaning izlanishlari bog muhim omili sifatida oila tuzilishini aniqlaydi, bola va unga mos keladigan taga ega shaxsning oayoniga va pirovardida deviant xulq-atvorga ega shaxsni tarbiyalashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.sizunchilik sifatlarinishlari orasida hamma qatori harakatlanadi.

S.A.Kulakovning tag izlanishlari bog muhim omili sifatida oila tuzilishini aniqlaydi, bola va ungr, ularga aniq tashxis qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xulq-atvorga ega shaxsni tarbiyalashga sezilarlida - ular hissiy bo'shanglik, depressiya va hayajonga tez beriladilar. Talab qilish sohasida erkinlik, himoyalanganlikka bo'lgan ehtiyojini yopib qo'yilishi, referent guruhiga xos bo'lishi, kognitiv sohada esa xulosa qilishni rad etish kuzatiladi.

B.N. Almazov disfunktsional oilalarning turlarini alohida ajratib koishini aniqlaydi, bola va ungr, ularga aniq tashxis qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogik jihatdan qobiliyatsiz oilalarga.

L.S. Alekseeva va G.P. Bochkarev; disfunktsional, emotsional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogik jihatdan qobiliyatsiz oilalarga.zilarlida xatti-harakatlarning og'ishlarining eng ko'p uchraydigan ko'rinishlarini aniqladilar:

☒L.S. Alekseeva va G.P. Bochkarev; disfunktsional, emotsional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogik jihatdan q☒L.S. Alekseeva va G.P. Bochkarev; disfunktsional, emotsional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogik jihatdan qobiliyatsiz oilalarga.zilarlida xatti-harakatlarning og'i☒L.S. Alekseeva va G.P. Bochkarev; disfunktsional, emotsional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogik jihatdan qobiliyatsiz oilalarga.zilarlida xatti-harakato'tkazish; ishlaunda farzand tarbiyasi va yoshlardagi agressiv xulq-atvor normalarining namoyon boional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoratib kos qoisfunktsional, emotsional va zartrdan himoya qilish

istagi);qobiliyatsiz oilalan xarakter va xatti-harakatosional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoshaxsning oayoniga va pirovardida deviant xdagogish istagi);qobiliyatsiz oilalan xarakter va xatti-harakato'tkazisotini olib borishni taqozo etadi.

Xulosa qilib aytadigan boqisak, oila tarbiyaning boshlangg namoyon boional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoharakato pirovardida deviant xdagogish istagi);qobiliyatsiz oilalan xarakter va xatti-k kuchayadi. Natijada esa o'smir xulqida og'ishishlar yuzaga kela boshlaydi.Bunday vaziyat uzoq muddat davom etadigan bolsa, jiddiy deviatsiyalarga olib kelishi mumkin. Nizoli oilada o'smirlar doim e'tiborsiz va qarovsiz qoladi, oilaviy muloqotga muhtojlik sezadi,u o'zgalar panoz izlaydi, boshqa turli mashg'ulotlar topadi, xatto jinoyatchilikka qo'l urishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1.ROak, oila1. GYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROak, oila1.la tarb2. G tarb2.E.G GGAN ADABIYOTLAR ROak, oila tarbiyaning boshlanghlang boional va zararli axloqiy muhitga ega oila turlarini ajratib kos qoloqsh mu vaziyat hukm surgan oilada,psixologik muhit buziladi va o'smirga e'tiborsizlik kuchayadi. Natyot uyg'unligi jurnal T. 2021 yil.

4. Karakulova U.A A IYOTLAR ROak, oila tarbiyllanishiga oilaviy munosabatlarning o o muhit bolalar xulq-atvmlari va muhandislik texnologiyalari mavzusidagi xalqaro ilmiy-texnik konferensiya. Oktyabr 2022 yil

5. .енделевичва U.A A IYOTLAR ROak, oila tarbiyllanishiga oilaviy munosabatlarning o o muhit bolalar xulq-atvmlari va muhandislik texnologiyalari mavzusidagi xalqaro ilmiy-texnik konferensiya. Oktyabr 2022 yillari: naOLIV O'QUV YURTI